

Spis treści

Wstęp	5
Część I Pierwsze polemiki z protestantami	15
Rozdział I Wielkie polemiki Kajetana i Ecka z Lutrem	17
1. Katolicka krytyka rodzącego się protestantyzmu	17
2. Krytyka Kajetana	23
2.1. Krytyka wczesna	23
2.2. Krytyka późna	28
3. Krytyka Ecka	36
Rozdział II Krytyka teologów renesansowych	51
1. Reformatorzy wobec kultury Renesansu	51
1.1. Antyhumanizm radykalny Marcina Lutra	51
1.2. Spaczony humanizm Jana Kalwina	57
2. Polemika Luter — Erazm	62
2.1. Początkowa neutralność	62
2.2. Spór teologiczny	66
3. Humanści angielscy	74
3.1. Spór Henryka VIII i angielskich biskupów z Lutrem	74
3.2. Thomas More	80
4. Teologia renesansowa wobec protestantyzmu	85
Rozdział III Gromy instytucjonalne i pierwsze reformy katolickie	93
1. Potępienia papieskie	93
2. Potępienia słynnych uniwersytetów	101
3. Podsumowanie stanowiska teologii przedtrydenckiej wobec reformacji	105

4. Reformy katolickie przed Trydentem	109
Część II Sobór w Trydencie	119
Rozdział I Polityka i faktografia	121
1. Racje polityczne głównych graczy	121
1.1. Inicjatywy soborowe i cele polityczne	
Karola V Habsburga	121
1.2. Przeciwnicy zwołania soboru	130
2. Faktografia soboru	137
Rozdział II Teologia Trydentu	153
1. Litera i Tradycja	153
1.1. Wybór problemów i ich uzasadnienie	153
1.2. Pojęcie Tradycji katolickiej	154
1.3. Status Litery i Tradycji przed Trydentem	162
1.4. Tradycja katolicka na Soborze Trydenckim	173
1.4.1. Tekst dekretu o Tradycji	173
1.4.2. Interpretacja tradycjonalistyczna	
Sforzy Pallavicino	176
1.4.3. Interpretacja „unijna” Josepha	
Geiselmanna	179
1.5. Problem Tradycji w kolejnych dokumentach	
Trydentu	186
1.6. Znaczenie uznania Tradycji za źródło	
teologiczne	194
Rozdział III Człowiek i jego natura po Upadku	199
1. Teologiczny wymiar problemu grzechu	
pierworodnego	199
2. Grzech pierworodny w Trydencie	207
3. Łaska i problem usprawiedliwienia	212
4. Antropologia trydencka	218
5. Wymiar konfesyjno-polityczny teologii trydenckiej	225
Rozdział IV Eklezjologia Trydentu	231
1. Władza papieska w 1517 roku	231
2. Sprawa papieska w Trydencie	243

2.1. Aspekt kościelno-polityczny	243
2.2. Postanowienia trydenckie	252
3. Ocena pozycji papieskiej w Trydencie	270
Rozdział V Papiestwo potrydenckie	273
1. Posoborowy wzrost roli papiestwa w Kościele	273
2. Papieska władza doczesna	279
2.1. Narastanie tendencji monarchicznej	
w Państwie Kościelnym	279
2.2. Papiestwo w stosunkach	
międzynarodowych	287
Część III Teologia katolicka po Trydencie	291
Rozdział I Szkoła hiszpańska i źródła teologiczne	293
1. Pierwsza refleksja teologów soborowych	293
2. Szkoła z Salamanki	301
2.1. Odnowienie scholastyki	301
2.2. Systematyzacja Tradycji katolickiej	311
2.3. Magisterium Kościoła	321
2.4. Klasyfikacja błędów	331
2.5. Teologia potrydencka a państwo i prawo	335
Rozdział II Teologia jezuicka i źródła teologiczne	339
1. Mistycyzm Ignacego de Loyoli	339
2. Źródła teologiczne wedle Roberto Bellarmino	342
3. Ostatnie słowo reformy katolickiej: Francisco Suárez	350
Rozdział III Teologowie spoza szkół i podsumowanie	
problemu źródeł teologicznych	357
1. Humanizm w służbie reformy katolickiej: Stanisław	
Hozjusz	357
2. Teologia augustyńska przeciwko protestantyzmowi:	
Jacques Bossuet	369
2.1. Krytyka protestanckiego subiektywnego	
indywidualizmu	369
2.2. Źródła teologiczne	377
3. Podsumowanie dyskusji o źródłach teologicznych	385

Rozdział IV Awantury o wolną wolę i predestynację	391
1. Pierwsza odsłona sporu: De Bay i Bellarmino	391
2. Druga odsłona sporu: Molina i Báñez	404
3. Trzecia odsłona sporu: janseniści i Bossuet	417
4. Polityczne następstwa sporu teologicznego	429
4.1. Wnioski logiczne wynikłe z podejścia do problemu łaski	429
4.2. Predestynacja po sekularyzacji: Hiszpania i Portugalia	434
4.3. Predestynacja po sekularyzacji: posiadłości habsburskie	436
4.4. Predestynacja po sekularyzacji: Francja	444
4.5. Krótkie podsumowanie zależności teologiczno-politycznej	454
Część IV Dyskusje o władzy papieskiej	455
Rozdział I Szkoła jezuicko-hiszpańska	457
1. Podstawy teologiczne, teologiczno-polityczne i filozoficzne	457
2. Papież a sobory i biskupi	472
2.1. Analogie polityczno-eklezyjalne	472
2.2. Argumenty eklezyjalne	474
2.2.1. Wzorzec zakonny	474
2.2.2. Władza soboru	475
2.2.3. Pozycja biskupów	478
3. Odrzucenie rozróżnienia <i>sedes</i> — <i>sedens</i>	482
4. Papież a poszukiwanie prawdy obiektywnej	486
5. Popularyzacja papalizmu przez jezuitów	489
6. Papaliści z Salamanki	492
Rozdział II Szkoła włoskich teokratów	499
1. Przesłanki kanoniczne teokracji	499
2. Pontyfikat Pawła IV (1555–1559)	502
3. Pontyfikat Sykstusa V (1585–1590)	508
4. Kanoniści teokratyczni	514

Rozdział III Szkoła gallikańska we Francji	525
1. Podstawy prawno-kanoniczne	525
2. Cenzorzy z paryskiej Sorbony	530
3. Eklezjologia pozytywna Sorbony	541
4. Gallikanizm filozofów	549
5. Gallikanizm prawników	552
6. Deklaracja gallikańska (1682) i gallikanie duchowni	567
6.1. Treść dokumentu i kontekst jego uchwalenia	567
6.2. Zwolennicy <i>Deklaracji gallikańskiej</i> : Fleury, Bossuet i Ellies du Pin	572
7. Gallikanizm między schizmą a ortodoksją	590
8. Katakumbowy francuski ultramontanizm	592
Rozdział IV Pozostałe państwa katolickie i podsumowanie kwestii papieskiej	597
1. Rzeczypospolita Szlachecka	597
2. Anglia	600
3. Katolicka część Rzeszy	602
4. Dyskusja eklezyjologiczna z punktu widzenia politologicznego i teologicznego	608
Zakończenie: duch trydencki i nieomyślność papieża	615
Bibliografia	631
Dokumenty	631
Teksty źródłowe	635
Opracowania i literatura pomocnicza	652
Skorowidz	711